

Souhrn

Úvod: Leukémie a lymfomy tvoří většinu nádorových onemocnění v dětském věku. V průběhu posledních 20 let došlo k výraznému pokroku v oblasti terapie a zlepšila se tak prognóza těchto pacientů. Zůstává však otevřena otázka, zda existují spolehlivé laboratorní markery, které pomohou rozlišit tato onemocnění od benigních chorob a zda lze pomocí těchto vyšetření předpovědět prognózu pacienta, nebo zda mohou tyto markery včas odhalit počínající relaps základního onemocnění. V případě použití biochemických a radioimunologických metod se tak nabízí alternativa k molekulárně genetickým metodám.

Soubor a metody: V této studii jsme monitorovali hladiny thymidin kinázy (TK) a beta(2)-microglobulinu (2MG) u dětských pacientů s leukémiemi (58 dětí) a s lymfomy (14 dětí). Kontrolní skupinu tvořilo 45 zdravých dětí a pro diferenciálně diagnostické účely 109 pacientů s benigními onemocněními patřícími do diferenciálně diagnostické skupiny leukémií nebo lymfomů (lymfadenopatie, infekce a autoimunní onemocnění). Snažili jsme se vyhodnotit klinický význam sledovaných markerů.

Výsledky: Naše pozorování prokázala, že hladiny TK i 2MG byly při diagnóze leukémie výrazně zvýšeny (mediány TK - 409 U/l, 2MG - 1,96 mg/l). Zvýšení obou sledovaných parametrů bylo oproti skupině s benigními onemocněními statisticky signifikantní ($p < 0,0001$). Pro prognózu však nebyl žádný z markerů stanovených při diagnóze statisticky významný. Zjistili jsme, že při relapsu akutní leukémie (7 případů) došlo ke zvýšení hladin obou markerů. Zvýšení hladin bylo u relapsů také statisticky významné $p < 0,02535$ (TK) a $p < 0,04551$ (2MG). Ke zvýšení docházelo s 3-9 měsíčním předstihem před klinickým vzplanutím relapsu. Ve skupině pacientů s lymfomy jsme ověřili, že pomocí diagnostické hladiny 2MG lze spolehlivě odlišit lymfom od nenádorové lymfadenopatie ($p < 0,0019$), pro tuto skupinu však všechna ostatní pozorování nebyla statisticky významná.

Závěr: Monitorování hladin TK a 2MG u dětských pacientů má význam při diferenciální diagnostice leukémií a lymfomů a je důležité pro časně rozpoznání relapsu u pacientů po léčbě.